

Forfatter: Sthen, Hans Christensen

Titel: En liden Vandrebog

Citation: Sthen, Hans Christensen: "En liden Vandrebog", i Sthen, Hans Christensen: *En liden Vandrebog*, udg. af JENS LYSTER ; JENS HØJGARD , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1994, s. 318. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-sthen01val-shoot-idm140299306490400/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: En liden Vandrebog

M2T. – 9,3 Der] De M-C. – 10,3 mig] jeg Skonn. – 14,1 ber i] i Skonn. – 14,3 tænte] tener M2T. tien Skonn.

Indgik i 1700-tallet i skillingstryk sammen med Neumarks *Mis Sør og Sind lad GUD kens raade*, dels i »Tvende deylige og Aandelige Nye Psalmers u.år (for 1738. Foto af tibl. Hymn.Medd.1992 110. Bibl.Dan. I sp.373), dels i »Fire smukke nye Aandelige Psalmers, I N.Svares efterleverske (efter 1777. Bibl.Dan. V sp.63).

T-41. Den Troende Sielis Aandelige Brudsang

2 *hendes*] ni sjælens. – 1,1-5 *AF Høgheden Brudgam]* 4.Mos 24,17; Lk.1,78; Joh.1,14; Joh.Åb.22,16f. – 1,8 *bedrlig]* hæderlig, fuld af hæder – 2,4 *Lisiam]* hje. – 3,1-3 *Du. Brynde]* hvor de fleste kilder har *indgyde* i lin.2, har Vb på dette sted *indlæg*, hvilket synes at være en bevidst rettelser for at forbedre metaforen. Vi må formode, at Sthen i sin tidligste version af oversættelsen har skrevet *indgyde* i overensstemmelse med Nicolas »*Geist sehr tieff in mein Hertz hinein/ du heller Jaspis vnd Rubin/ die Flamme deiner Liebe.* » Men Sthens ændring af forlæggerens »*mein Hertz*« til »*mit Hertis Skryn*« får konsekvenser for verbet. For lige så *rigtigt* det er at *indgyde* frygt eller håb eller kærlighedsbrand i *hertet*, lige så *forkert* er det at *indgyde* noget i *et skrin*. Et skrin er et møbel, som man lægger noget *ind* i eller *ned* i. Men Sthens korrektion slog ikke an – 3,1 *Du. Rubin]* Joh.Åb.4,3. – 3,3 *Brynde]* brand, id. – 4,2-3 *Ninae. Ope]* jf. 20,9; 25,5, 31,24 – 4,4 *O. god]* identisk med 41 str.16,1. – 4,9-10 *Aff. forhæde]* jf.n.t. 42, str.4,2 – 5,2 *aff]* fra. – 6,2 *Zitter]* Citar, strengeinstrument. Om det store spektrum i datidens kirkelige musikinstrumenter se Skirne Helg Bruland: Om en norsk Musikktraktat fra 1662, Hymn.Medd 1973 19-38, især 28f. – 6,5 i *Tuot æ ær]* jf. omkvædet »*tuct æ vdi æres*« i Sthens bryllupssang *DEt er haade gaat æ lader vel*, aftrykt Hymn.Medd. 1982 93-95. – 6,8 *jublerer]* jubl, imp. – 6,10 *beuser]* viser. – 7,2-6 *Mis. Elende]* jf. Joh.Åb.22,13-15. Alfa og omega er første og sidste bogstav i det græske alfabet – 7,4 *Loff]* lovsang – 7,7-8 *Amen. lilde]* jf. Joh.Åb.22,17.20 – 7,8-10 *Kon. træge]* til denne Jesu-længsel findes der sidestykker i dansk middelalder: O alzo sodiste herre och gadh, kom nu snarligh til migh, och bidh rick lenga, thÿ ath mik lenges ganzæ saare effber thik... MDIB 1 248,19-21 – 7,9 *Tøff]* rov, imp. – 7,10 *mon træge]* skubber til, trykker.

Den tyske salme *Wie schon leuchtet der Morgenstern*, Wack.V 394, der er forfattet af Philip Nicolai, kendes tidligst fra »Frewden Spiegel deß ewigen Lebens« Franckfurt 1599. Det er dog tænkeligt, at Sthen, der ma regnes for oversetteren, har kendt salmen fra et flyveskrift inden dette tidspunkt. Den findes trykt i svensk overs. 1604. Sthens overs. kendes tidligst i en korrumpet afskrift (bl.a. mangler str.4) i Anna Gyldenstjernes hs. fra 1611 (se Trædering: Gy1611). Anden dansk overs. *Hilær skøn luser den Morgenstern* findes i »Tuen-

de Aandelige Viser, Den første paa Danske, den Anden paa Tydske, om Christo oc hans Aandehge Brud, som Doctor Philippus Nicolai dictede, vdsæt paa Danske aff Anders Rasmuſſen Gryderup» Kbh.u.år (ekspl. Helmsterne 1356, KB).

Optrykt BH 267; BrandtUdvalg 44-46; Vb-1914 80-82 Litt.: Skaar 140; Brandt 82f; Paludan 694; Severinsen 516f; Thuner 6; ThunerSuppl.4. Frandsen 119; V.E. Brønner i Kh.Saml.6.rk. I 540f; Schjørring 34; Allan Arvastson. Morgonstjarnan. Svenska bearbetningar av Philipp Nicolais »Wie schon leuchtet der Morgenstern«, Psalm och Sång. Studier tillagnade Emil Liedgren, Malmö 1959 88-103; Malmg 19-14; Jens Lyster i Hymn Modd.1973 174.

T-41 er ligesom T-40 citeret i store frit gengivne uddrag i Nsted 1625, se nærmere udrødning under Trødning. T-41 er optaget i sin helhed i Udk20, UdkS, Th28, Tyghus 1630, Gryd3, Theoria 1632, Th34, Salmebog 1635, M2, APs, Udk42, Skonn., Udk53, M-C og KGr med flg. varr.: 1,2 saa klar oc nær| heel klar saa nær Theoria. - 1,2 nær| skær Gy1611; skeer Udk20. - 1,3 Full aff Sandhed| Aff Sandhed fuld Theoria. - 1,6 Fryder mig| Mig fryder Gy1611, Theoria. 1,6 mig| sig Skonn. - 2,1 lille Barn| Barn lille Theoria. - 2,3 O| Ja Theoria. - 2,3 da| en UdkS. - 2,4 mit| min Theoria. - 2,8 Himmels| Himmelsk UdkS - 3,1 skinnende| skinnend Udk20. - 3,2 Indleg| Indgiff Gy1611; Indgyd Udk20. - 3,4 dig| dog Theoria. - 3,5 Elske| Dig elsk' Theoria. - 3,5 ær| ære Udk20. - 3,9 Som monn'| At du Gy1611; Udk20 - 3,10 skalle| stille Udk20. - 4,3 din| dit KGr - 4,3 ðm Mskundhed| Mskundhedens Theoria - 4,4 Christ| Christe Skonn. - 4,5 Legem| ja Leg'm Theoria - 4,8 bliffue| ieg bliff Udk20 - 4,9 Aff| Vdaff Udk20. - 5,1 O HËrre| oc HËrre M-C - 5,10 Hoss dig i Herligheds| Ja i Herlighedsens Theoria - 6,2 Zutter oc Lut| Met Zutter, Luth Theoria. - 6,3 Lader eder nu| Nu lader eder Theoria. - 6,10 sig Ære| Æren sig Theoria. - 7,2 er Alpha| Alpha er Theoria. - 7,4 mig fører| fører mig Theoria. - 7,8 O milde| da milde UdkS, Theoria. - 7,9 Toff| Toffa Theoria. - 7,10 Herte| Hiert Udk20. - 7,10 monn' monne APs. Af de mange nye læsemåder i Theoria (bearbejdelsen er aftrykt i Kh.Saml.6.rk.I 540f og skyldes biskop H.P.Resen) genfindes kun den i str 7,8 i en anden samling, så sammenfaldet er formodentlig tilfældigt. Resens rev. fik ingen betydning i KGr er T-41 brugt til indgang ved aftensang på Løndag i advent.

T-42. En Aandelig Vise

1-2 *aff vdsæt*| oversat fra tysk til dansk. Den samme oplysning kunne være givet ved T-41, men det er ikke sket. 1,3 *Ondragt*| berrukket, omviklet. - 1,3 *pydelyg*| pynteligt. - 2,2 *frømm*| gode, nadtige. - 2,3 *Tilid*| genstand for tillid, jf. 50 str 1,7. - 3,1 *En fonsand*| en stakkels pilgrim er jeg i sandhed. - 3,3 *out Fæderne Land*| nl. mit himmelske fedreland, jf. T-40 str 14,3 - 4,1,4; 5,4;